

Vilkår for Reiseforsikring

Vilkår av 1. april 2020

Innhold

	Side
1. Hvem som er forsikret – sikrede	2
2. Hvor og når forsikringen gjelder	2
Hoveddekninger	
(som gjelder for alle)	
3. Avbestilling.....	3
4. Forsinkelse på reisen.....	4
5. Reisegods	5
6. Reisesyke.....	7
7. Krig, terror og evakuering	10
8. Kjæledyr – Veterinærutgifter	11
9. Erstatningsoppgjør.....	11
10. Reiseulykke	12
11. Ansvar	14
12. Rettshjelp	15
13. Veggedyr- og kakerlakkforsikring	16
Viktige betingelser	
(som gjelder for alle deknings)	
14. Forutsetninger og sikkerhetsforskrifter	18
15. Frist for å melde krav.....	19

Vilkår for Reiseforsikring

INNLEDNING – SLIK LESER DU VILKÅRENE

Vilkårene gjelder for reiseforsikring. I tillegg til disse vilkår, gjelder Frenedes generelle vilkår.

Alle vilkårsbestemmelser må leses i sammenheng. Vilkårene må leses i lys av forsikringsbevisets angivelse av hvem reiseforsikringen omfatter.

Punkt 1 og 2 i vilkårene fastsetter hvem som er forsikret og hvor og når forsikringen gjelder. Punkt 3-8 og 10-13 fastsetter hva slags skader og tap forsikringen omfatter og hvilke skader og tap som er unntatt fra forsikringen. Punkt 9 har generelle regler om hvordan erstatningen skal beregnes og viktige regler om skadeoppgjøret. I punkt 14 har vi beskrevet hva du og din ektefelle/samboer skal gjøre for å unngå skade eller tap. Fristen for å melde krav under forsikringen finner du i punkt 15. Du har rett til erstatning under forsikringen når alle betingelser i vilkår og forsikringsbevis er oppfylt.

1. HVEM SOM ER SIKREDE/FORSIKREDE

FAL § 7-1 gjelder ikke. I stedet gjelder:

Forsikringen gjelder for forsikringstaker såfremt forsikringstaker er medlem av norsk folketrygd og har folkeregistrert adresse i Norge.

Når det fremgår av forsikringsbeviset at familie er inkludert, omfattes også følgende personer såfremt vedkommende er medlem av norsk folketrygd og har folkeregistrert adresse i Norge:

- Ektefelle/samboer hvis ektefelle/samboer har samme bostedsadresse som forsikringstaker. Med samboere menes personer som bor i samme bolig og lever sammen i et ekteskapslignende forhold, og har felles adresse i Folkeregisteret.
- Ovennevntes barn inntil barnet fyller 21 år.
- Ovennevntes barnebarn og oldebarn inntil fylte 21 år når de reiser sammen med sikrede såfremt barnet ikke er omfattet av annen reiseforsikring.
- Fosterbarn som bor hos forsikringstaker inntil barnet fyller 21 år.

Adopterte barn er omfattet fra det tidspunkt sikrede har overtatt den daglige omsorg for barnet, og tidligst fra den adopsjonsdato som fremgår av adopsjonspapirene. Barn født av surrogatmor er omfattet fra det tidspunkt barnet er endelig utskrevet fra sykehuset etter fødselen.

I punkt 10 reiseulykke reduseres forsikringssummene fra fylte 75 år.

2. HVOR OG NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

2.1 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder på ferie-, fritids- og tjenestereise med varighet inntil 75 dager over hele verden. Med tjenestereiser menes reiser i forbindelse med arbeidsoppdrag for arbeidsgiver i arbeidstiden.

Når det er tegnet fortsettelsesforsikring for reiser utover 75 dager, gjelder forsikringen for reise i det geografiske område som fremgår av forsikringsbeviset (dvs Norden, Europa eller hele verden). Reise utenfor det området som er angitt i forsikringsbeviset, omfattes ikke av fortsettelsesforsikringen.

Forsikringen gjelder ikke:

- Bretur i Arktis (unntatt Svalbard), Antarktis eller på Grønland.
- Reise til områder som ligger mer enn 6.000 meter over havet.
- Reise til sted som Det Norske Utenriksdepartement (UD) fraråder innreise til på reisetidspunktet.
- Reise til sted som vil innebære overhengende fare for sikredes liv eller helse pga. krig, opprør, terrorhandlinger, naturkatastrofe eller epidemi på reisetidspunktet.

2.2 NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder på reise. En reise starter fra sikrede forlater sin bostedsadresse i Norge til sikrede er tilbake på samme adresse.

Vilkår for Reiseforsikring

En fortsettelsesforsikring for reiser utover 75 dager trer først i kraft når forsikringen er betalt, og gjelder for den periode som fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringen gjelder ikke:

- Når sikrede oppholder seg i eller på sin faste eller midlertidige bopel.
- Når sikrede er i arbeid på sitt faste eller midlertidige arbeidssted i arbeidstiden jf. § 10 i lov om Yrskadeforsikring.
- Når sikrede er på undervisningssted/skole.
- Når sikrede oppholder seg på skolefritidsordning eller i barnehage.
- Når sikrede er på reise som er en vanlig del av arbeidet og som utføres som rutinemessige oppdrag (f.eks. sjåfører, håndverkere, omreisende selgere, arbeidere i Nordsjøen o.l.).
- For reise som allerede er påbegynt når forsikringen tegnes.

HOVEDDEKNINGER, SOM GJELDER ALLE SOM HAR TEGNET REISEFORSIKRING

3. AVBESTILLING

3.1 AVBESTILLING SOM OMFATTES

Forsikringen omfatter avbestilling av reise som er helt eller delvis betalt, dersom noen som angis nedenfor selv rammes av slik alvorlig sykdom eller ulykkesskade som angis i punkt 3.2:

- Sikrede.
- Sikredes nærmeste familie, som er bosatt i EØS-land.
- Sikredes eneste medreisende eller deres nærmeste familie, som er bosatt i EØS-land.
- En i sikredes reisefølge, når reisefølge består av inntil 6 personer. Med reisefølge menes personer som har avtalt å reise samtidig til og fra samme reisemål, og som skal oppholde seg sammen på reisemålet.
- Nøkkelperson i sikredes reisefølge ikke kan gjennomføre reisen, når dette rammer nøkkelperson mindre enn 14 dager før planlagt avreise dato. Nøkkelperson er en person de øvrige reisende er avhengig av på en slik måte at reisen ikke kan gjennomføres uten denne personens deltakelse (sjåfør, båtfører, dirigent mfl.).

Det samme gjelder når:

- Medreisende dør.
- Fastsatt dato for operasjon av sikrede blir endret.
- Sikrede eller sikredes eneste reiseledsager blir innkalt som jurymedlem, meddommer eller vitne i en rettssak mindre enn 14 dager før planlagt avreisedato.
- Det skjer skade på egen bolig som nødvendiggjør sikredes nærvær.
- Det norske Utenriksdepartement på tidspunktet for planlagt reise fraråder innreise.
- Innreise til området vil innebære en overhengende fare for sikredes liv eller helse pga. opprør, krig, terrorhandling, naturkatastrofe eller epidemi som bryter ut eller finner sted etter at reisen er bestilt og helt eller delvis er betalt.

3.2 ALVORLIG SYKDOM ELLER SKADE

Med alvorlig sykdom eller skade menes:

- Uventet, akutt og behandlingskrevende sykdom,
- Uventet, akutt og behandlingskrevende forverring av kronisk lidelse, eller
- Ulykkesskade eller død.

Sykdommen, lidelsen eller ulykkesskaden må være alvorlig til hinder for gjennomføring av reisen.

Årsak til avbestillingen må være attestert av lege.

3.3 NÆRMESTE FAMILIE

Med nærmeste familie menes:

- Ektefelle, eller samboer med felles adresse i Folkeregisteret.
- Barn, stebarn, fosterbarn og svigerbarn.
- Foreldre, steforeldre, fosterforeldre og svigerforeldre.
- Søsken, svigerinner, svogere.
- Besteforeldre og barnebarn.
- Oldeforeldre og oldebarn.

Vilkår for Reiseforsikring

3.4 REISER SOM IKKE OMFATTES

Forsikringen omfatter ikke avbestilling av reiser:

- Når første innbetaling er foretatt før reiseforsikringen ble tegnet, med mindre reiseforsikringen er flyttet fra annet selskap som også omfattet avbestilling.
- Som må avbestilles på grunn av planlagt operasjon, kur, rekreasjonsopphold, kontroll eller annen planlagt behandling.
- Når avbestillingen skyldes at sykehusopphold/behandling/rekonvalesens eller annen behandling blir lengre enn forventet.
- Dersom det før bestilling etter en objektiv medisinsk vurdering var sannsynlig at kjente sykdommer/lidelser kunne føre til komplikasjon, forverring eller behandlingsbehov før avreisen.
- Når avbestillingen skyldes graviditet, svangerskapsavbrytelse eller andre forhold i forbindelse med svangerskap fra og med den 36. svangerskapsuke.
- Som avbestilles fordi noen av formålene med reisen er falt bort.
- Som avbestilles fordi reiser/arrangementer/leieforhold eller lignende avlyses av arrangør/utleier.
- Som betales av arbeidsgiver (Tjenestereiser).

3.5 UTGIFTER SOM OMFATTES

Forsikringen omfatter utgifter til transport og overnatting. Når overnatting erstattes, dekkes også forhåndsbetalte billetter til arrangementer og utflukter på den avbestilte reisen. Utgiftene må være betalt før hendelsen som medførte behov for avbestilling inntraff.

3.6 UTGIFTER SOM IKKE OMFATTES

Forsikringen omfatter ikke:

- Utgifter som kan kreves refundert av reisearrangør, transportør eller utleier i henhold til gjeldende avbestillingsbestemmelser.
- Skatter og avgifter.
- Bonuspoeng, CashPoints og andre medlemsfordeler.
- Forhåndsbetalte skolearrangementer, kurs eller seminarer.
- Utgifter til timesharebolig.
- Tapt arbeidsfortjeneste eller lignende.

Når sikrede har kjøpt reisearrangørens avbestillingsbeskyttelse eller avbestillingsgaranti, erstattes bare reisearrangørens avbestillingsgebyr.

4. FORSINKELSE PÅ REISEN

4.1 FORSINKET FREMMØTE

Når forsinkelse på minst 1,5 timer som direkte skyldes:

- Ekstreme værforhold, trafikkulykke eller annen alvorlig hendelse som fører til ekstraordinære trafikkforhold,
  - Teknisk feil eller trafikkuhell med det offentlige transportmiddel du reiser med/skal reise med,
  - Teknisk feil eller trafikkuhell som krever berging av det private kjøretøyet du reiser med,
- fører til at sikrede kommer for seint til forhåndsbetalt transport, dekker Frende rimelige og nødvendige merutgifter til overnatting og innhenting av reiseruten.

Forsinkelsen beregnes i forhold til reisearrangørens til enhver tid gjeldende ruteplan med de endringer som var meddelt før reisen startet. Forsinkelsen må bekreftes skriftlig av reisearrangør, trafikk-selskap eller bergingsselskap og utgiftene må dokumenteres.

Det er ingen øvre forsikringssumbegrensning ved innhenting av reiseruten, men utgifter til overnatting er begrenset til kr 6.000 pr. sikret.

Ved forsinkelse skal krav om ny reise/overnatting på stedet rettes til flyselskap/transportør, jf. EU-direktiv 261/2004.

4.2 FORSINKET AVGANG

Når forhåndsbetalt offentlig transportmiddel, på grunn av værforhold eller tekniske feil er minst 1,5 timer forsinket, erstattes rimelige, nødvendige og dokumenterte merutgifter til innhenting av reiseruten og overnatting.

Vilkår for Reiseforsikring

Det er ingen øvre sumbegrensning ved innhenting av reiseruten, men utgifter til overnatting er begrenset til kr 6.000 pr. sikret.

Forsinkelsen må dokumenteres skriftlig av transportør, reisearrangør eller trafikkelskap.

Ved forsinkelse skal krav om ny reise/overnatting på stedet rettes til flyselskap/transportør, jf. EU-direktiv 261/2004.

4.3 TAPT ARRANGEMENT OG HOTELL

Når forsinket fremmøte etter punkt 4.1 eller forsinket avgang etter punkt 4.2 fører til forsinket ankomst på minst 8 timer, dekkes forhåndsbetalte billetter til ett arrangement samt en forhåndsbetalt hotellovernatting som sikrede ikke får benyttet på grunn av forsinkelsen. Maks erstatning er kr 5.000 pr. person.

Følgende dokumentasjon må sendes inn ved krav om erstatning:

- Skriftlig bekreftelse fra reisearrangør på årsaken til forsinkelsen, og at den var på minst 8 timer.
- Dokumentasjon for utgifter som kreves refundert.

Tapt arrangement og hotell dekkes ikke på tjenestereiser.

4.4 FORSINKELSER OG UTGIFTER SOM IKKE OMFATTES

Forsikringen omfatter ikke forsinkelse som skyldes:

- Streik, lockout eller annen form for arbeidskonflikt, personalmangel eller konkurs.
- Forsinket offshore transport.

Forsikringen omfatter ikke:

- Utgifter som dekkes av reisearrangør, trafikkelskap, flyselskap eller andre.
- Utgifter ved flyforsinkelse, kansellering eller overbooking som omfattes av EU-direktiv 261/2004, når flyselskapene selv har ansvaret for slike utgifter.
- Tapt arbeidsfortjeneste eller lignende.
- Utgifter til mat og drikke.
- Utgifter til arrangement eller hotell dersom billett eller hotell er overdratt til andre.

5. REISEGODS

5.1 HVA SOM ER FORSIKRET

1. Personlig reisegods.

Forsikringen omfatter personlig reisegods. Med personlig reisegods menes egne eiendeler som sikrede har med seg for sitt personlige bruk på reisen, herunder gjenstander som sikrede har leid før avreisen og i henhold til skriftlig avtale har overtatt ansvaret for.

Forsikringen har ingen øvre samlet forsikringssumbegrensning, men hver enkeltgjenstand med tilbehør erstattes med inntil kr 40.000.

For følgende ting er forsikringssummen pr. skadetilfelle:

- Kontanter og verdipapirer med inntil kr 10.000.
- Reisedokumenter/pass og andre nødvendige utgifter i forbindelse med tap av dette med inntil kr 20.000 pr. sikret.
- Sykler/sykkeltilhengere med påmontert tilbehør med samlet inntil kr 40.000.
- Nøkler med inntil kr 4.000.

5.2. SKADER OG TAP SOM OMFATTES

Forsikringen omfatter skade på eller tap av personlig reisegods som følge av følgende plutselige ytre hendelser:

- Tyveri (jf. Straffelovens § 321) av gjenstander som er i sikredes besittelse.
- Ran (jf. Straffelovens § 327).
- Skadeverk på gjenstander som er i sikredes besittelse. Med skadeverk menes at en annen person rettsstridig ødelegger, skader, gjør ubrukelig eller forspiller sikredes eiendeler (jf. Straffelovens § 351).
- Trafikkuhell ved kollisjon, velt eller utforkjøring med motorkjøretøy eller sykkel.

Vilkår for Reiseforsikring

- Grunnstøting eller kantring med båt.
- Brann, vannledningssskade og naturskade iht. Naturskadelovens § 4.
- Skade på og tap av innsjekket bagasje.
- Fysisk skade på personlig reisegods med annen plutselig ytre årsak enn nevnt ovenfor såfremt skadeårsaken er kjent og kan knyttes til et bestemt tidspunkt, med inntil kr 3.000 pr. skadetilfelle.

5.3 SKADER OG TAP SOM IKKE OMFATTES

Forsikringen omfatter ikke:

- Ting som er mistet eller gjenglemte.
- Ytre skader på emballasje (koffert og lignende) under transport.
- Skade som består av rift, hull, svimerker, hakk, riper, avskallinger, flekker og lignende.
- Ekspedert bagasje som transportør er ansvarlig for etter transportbestemmelsene.
- Følgeskade på ekspedert bagasje pga. væske som renner ut.
- Motorkjøretøy, campingvogn og båt samt fast tilbehør til disse.
- Sykkel/-tilhenger med påmontert tilbehør innenfor de(n) kommune(r) sikrede bor, arbeider eller går på skole.
- Luftsportsutstyr og droner i bruk.
- Flyttegods.
- Møbler og innbo.
- Dyr.
- Tap ved underslag (jf. Straffelovens § 324) eller bedrageri (jf. Straffelovens § 371).
- Skadeverk forårsaket av sikredes ektefelle, samboer, barn, foreldre og søsken.
- Egenandel ved dekning av skaden under annen forsikring.
- Tollpliktige gjenstander som sikrede eller andre har anskaffet i utlandet og ført inn til Norge uten tolldeklarasjon i henhold til gjeldende regelverk.
- Økonomisk tap utover det som er nevnt i punkt 5.1 og 5.2 ovenfor.

5.4 BEREGNING AV ERSTATNINGEN

Erstatningen tar utgangspunkt i hva det vil koste Frende å:

- Reparere skaden, eller
- Gjenanskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, ting etter pris på skadedagen.

Frende avgjør hvilket av alternativene som skal benyttes og hvilken reparatør eller leverandør som velges. Frende kan bestemme at skaden skal erstattes ved kontantoppgjør. Ved kontanterstatning erstattes det laveste beløp av det Frende måtte ha betalt for reparasjon og verdien av ting som er skadet.

Verdien settes til nypris for tilsvarende ting med fradrag for verdiforringelse som vurderes på grunnlag av sannsynlig brukstid, slitasje, elde, nedsatt anvendelighet og andre relevante omstendigheter. Fradraget gjøres bare når verdiforringelsen utgjør 1/3 eller mer av gjenanskaffelsesprisen.

For disse gjenstander gjelder følgende fradragsregler:

- Sykkel: 10 % fradrag for hvert år gjenstanden er eldre enn 3 år maks 80 %.
- Datautstyr: 20 % fradrag for hvert år gjenstanden er eldre enn 1 år maks 80 %.
- Antikviteter, kunstverk, våpen, samt ting med samlerinteresse, som mynt-, seddel-, frimerkesamlinger o.l.: Erstatningen settes til markedspris.
- Gjenstand anskaffet brukt ved arv, gave eller kjøp, erstattes med gjenanskaffelsesprisen for tilsvarende eller i det all vesentlig tilsvarende, brukt gjenstand.
- Gjenstand som er defekt eller ikke lenger i bruk: Erstatningen settes til markedspris.

For verdigjenstander og for merkevarer av sko, klær, solbriller, vesker og lignende kan Frende kreve fremlagt kvittering fra kjøp i butikk og i tillegg kontoutskrift eller garantibevis hvor kjøpet fremgår. Dersom slik dokumentasjon etter anmodning ikke fremlegges, gis ingen erstatning.

Kompensasjon for forsinket bagasje trekkes fra erstatning for eventuell tapt ekspedert bagasje.

5.4.1 SÆRLIG EGENANDEL VED GJENTATT SKADE

Egenandelen ved skade på mobiltelefon er kr 2.000 fra og med skade nr. 2 i løpet av 12 måneder.

Vilkår for Reiseforsikring

5.5 FORSINKET REISEGODS

Dersom ekspedert reisegods er forsinket med mer enn 4 timer, erstattes rimelige og nødvendige utgifter til klær og toalettsaker med inntil kr 6.000 pr. sikret. Innenfor forsikringssummen erstattes også utgifter til leie av ski-, golf-, fiskeutstyr og lignende når forsinkelsen omfatter slikt utstyr. Det samme gjelder når uekspedert reisegods er forbyttet og dette medfører at reisegodset ikke kommer til rette.

Dersom innsjekket bagasje ikke er tilgjengelig på grunn av flyforsinkelse som medfører ufrivillig transitt med overnatting, erstattes inntil kr 500 pr. sikret, for nødvendige innkjøp av klær og toalettsaker.

Forsikringen omfatter bare innkjøp i den perioden bagasjen er savnet.

Forsinkelse som skyldes personalmangel eller konkurs, omfattes ikke.

Innkjøp i løpet av hjemreisen eller etter hjemkomst dekkes ikke.

Forsinkelsen må bekreftes av transportør.

5.6 EGENANDEL LEIEBIL PÅ FERIEREISE

Ved skade på leiebil på feriereise, som omfatter minst 1 overnatting, refunderes egenandelen sikrede blir holdt ansvarlig for i henhold til leiekontrakten med utleiefirmaet, når den leide bilen blir stjålet eller påført ytre skade. Skaden må være kjent for leietaker ved innlevering av bilen.

Forsikringen omfatter ikke dekning av egenandel for:

- Andre kjøretøy enn bil.
- Bil leid fra privatperson, leasingbil eller bil som tilhører bildeling eller bilkollektiv.
- Bil leid på tjenestereiser.

Denne egenandelsdekningen omfatter ikke skader som ikke dekkes av leiebilforsikringen.

Følgende dokumentasjon må sendes inn ved krav om erstatning:

- Leieavtalen, skaderapport og dokumentasjon for betalt egenandel.

6. REISESYKE

6.1 HVA REISESYKE OMFATTER

Dersom forsikrede på reisen rammes av:

- Ulykkesskade,
- Plutselig og uventet akutt sykdom,

omfatter forsikringen:

- Utgifter til lege, sykehus mv. i samsvar med punkt 6.2.
- Hjemtransport såfremt dette er medisinsk nødvendig i samsvar med punkt 6.3.
- Tilkallelse av nærmeste familie såfremt sykdommen/skaden er alvorlig, i samsvar med punkt 6.4.

Det samme gjelder om forsikrede rammes av en plutselig og uventet akutt forverring av en kjent lidelse eller sykdom.

Dersom forsikrede på reisen rammes av forhold angitt i punkt 6.5 omfattes kompensasjon for tapte feriedager i samsvar med punkt 6.5.

Dersom forsikredes eneste medreisende blir akutt syk, alvorlig skadet eller dør, og dette medfører at den planlagte reiserute må avbrytes eller hjemreisen forsinkes, omfattes forsikredes rimelige og nødvendige merutgifter i samsvar med punkt 6.6.

Forsikringen omfatter ikke utgifter, reiser eller skader/sykdommer som er unntatt i punkt 6.8.

Vilkår for Reiseforsikring

6.2 UTGIFTER TIL LEGE, SYKEHUS M.V.

Dersom forsikrede på reisen rammes av forhold angitt i punkt 6.1 omfatter forsikringen rimelige og nødvendige utgifter som påløper i forsikringstiden til:

- Lege.
- Sykehusopphold.
- Innhenting av festsatt reiserute når reisen etter legens ordre ikke kan fortsette etter planen.
- Fysikalsk og kiropraktisk behandling foreskrevet av lege.
- Medisiner foreskrevet av lege/tannlege.
- Reise til og fra medisinsk behandling. Ved bruk av egen bil, dekkes kr 2,50 pr km.
- Utvidet hotellopphold ved utsatt hjemreise som følge av legens ordre.
- Nødvendige telefonutgifter med inntil kr 3.000.
- Nødvendige utgifter til tannlegebehandling som følge av ulykkesskade med inntil kr 5.000.
- Tannlegebehandling som følge av akutt tannsykdom eller tannskade ved spising og som må behandles på reisen. Erstatningen er begrenset til kr 1.000 pr. skadetilfelle.

Forsikringen omfatter også rimelige og nødvendige utgifter til behandling hos psykolog/psykiater som følge av akutt psykisk krise etter ran/overfall, alvorlig ulykkesskade, brann, eksplosjon, trafikkulykke, naturkatastrofe, kapring eller terrorangrep på reise med inntil kr 20.000.

6.2.1 EYR ONLINE LEGE PÅ REISE UTENFOR NORGE

Forsikringen omfatter videokonsultasjon med en norsk lege i Norge via Eyr App.

Husk å laste ned Eyr App på mobiltelefonen før avreise. Gjør appen klar for bruk ved å legge inn forsikringsnummer eller personnummer og ditt telefonnummer og e-post.

Via mobiltelefonen kan du få legetime. Legen kan gi deg hjelp og skrive ut resept.

6.3 NØDVENDIG HJEMTRANSPORT

Forsikringen omfatter rimelige og nødvendige merutgifter til transport av forsikrede til hjemsted i Norge dersom:

- Forsikrede på reisen rammes av forhold angitt i punkt 6.1 og hjemtransport er medisinsk nødvendig. Dersom det er nødvendig at lege, sykepleier eller nærstående person ledsager forsikrede, erstattes også utgifter til dette.
- Noen i forsikredes nærmeste familie bosatt i EØS-land, etter at reisen startet rammes av forhold angitt i punkt 6.1, og dette medfører nødvendig hjemtransport tidligere enn planlagt.
- Egen bolig eller forretning skades etter at reisen startet og skaden nødvendiggjør sikredes nærvær.
- Forsikrede dør. Er det ønske om begravelse på ferie-/oppholdsstedet i utlandet, dekkes, i stedet for hjemtransport, de faktiske utgifter til gravlegging med inntil kr 40.000.

I tillegg dekkes nødvendige merutgifter for å returnere til reisemålet dersom forsikrede returner innen 14 dager etter avsluttet behandling og innenfor den avbrutte reisens planlagte reisetid. For yrkesreiser dekkes forsikredes nødvendige merutgifter til returreise innen 2 måneder etter hjemreise til det sted hvor oppholdet/reisen ble avbrutt.

Godkjenning fra Frende eller Falck Global Assistance må innhentes på forhånd.

6.4 TILKALLELSE AV NÆRMESTE FAMILIE

Dersom forsikrede på reisen rammes av forhold angitt i punkt 6.1 og sykdommen/skaden er alvorlig, eller forsikrede dør, omfatter forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til reise fra Norge/Norden og opphold for inntil 2 personer bosatt i Norge/Norden.

Godkjenning fra Frende eller Falck Global Assistance må innhentes på forhånd.

6.4.1 TILKALLELSE SOM IKKE OMFATTES

Forsikringen omfatter ikke utgifter til tilkalling hvis forsikringstilfellet inntreffer, eller forsikrede legges inn på sykehus eller institusjon i hjemsteds-, arbeids- eller undervisningskommune.

6.5 KOMPENSASJON FOR TAPTE FERIEDAGER (REISEAVBRUDD)

Vilkår for Reiseforsikring

6.5.1 REISEAVBRUDD SOM OMFATTES

Forsikringen omfatter kompensasjon for tapte feriedager beregnet ut fra betalte reiseomkostninger dersom:

- Forsikrede innlegges på sykehus i henhold til punkt 6.2.
- Forsikrede må hjemsendes i henhold til punkt 6.3 (erstattes ikke for avdøde).
- Forsikrede rammes av alvorlig ulykke eller akutt sykdom som medfører sykehusinnleggelse eller sengeleie beordret av behandelende lege på stedet.
- Forsikredes eneste reiseledsager rammes av forhold som nevnt over.
- Ordre om evakuering er gitt av Det norske Utenriksdepartement.
- Nødvendig hjemreise fordi fortsatt opphold på ferie- eller oppholdsstedet ville innebære en overhengende fare for forsikredes liv eller helse pga. opprør, krig, terrorhandling, naturkatastrofe eller epidemi som brøt ut eller fant sted mens forsikrede befant seg i området.

Kompensasjon for tapte feriedager gis ikke ved reise med varighet utover 75 dager.

6.5.2 UTGIFTER SOM OMFATTES

Forsikringen omfatter dokumenterte utgifter til transport, overnatting, forhåndsbetalte billetter til arrangementer og utflukter som ikke ble benyttet pga. avbrutt reise, og som er betalt før reisen avbrytes.

Erstatning ytes til forsikrede og i tillegg ett familiemedlem som er med på reisen dersom også familiemedlemmet har reiseforsikring i Frende. Ved evakuering i henhold til punkt 7 ytes kompensasjon til alle forsikrede.

Når reisen foregår med egen bil, erstattes totalt kr 2,50 pr. km for korteste vei fra reisens utgangspunkt til det sted hvor reisen avbrytes og retur.

Erstatning beregnes på grunnlag av forholdet mellom avbrutte reisedager og totalt antall planlagte reisedager begrenset til kr 2.000 pr. sikret pr. dag, inntil reisens pris.

6.5.3 UTGIFTER SOM IKKE OMFATTES

Forsikringen omfatter ikke:

- Skolearrangementer, kurs eller seminarer.
- Utgifter som kan kreves erstattet fra andre i henhold til lov eller avtale, for eksempel transportør, reiseoperatør, hotell eller lignende.
- Utgifter til timesharebolig.

6.6 ENESTE MEDREISENDE BLIR SYK

Når legedokumentert akutt sykdom, alvorlig skade eller dødsfall hos forsikredes eneste medreisende, eller dennes nærmeste familie som er bosatt i et EØS-land, medfører at den planlagte reiserute må avbrytes eller hjemreisen forsinkes, omfattes forsikredes rimelige og nødvendige merutgifter:

- Til overnatting.
- Transportutgifter til innhenting av fastlagt reiserute.
- Til hjemtransport.

Godkjennelse fra Frende eller Falck Global Assistance må innhentes på forhånd.

6.7 NÆRMESTE FAMILIE

Med nærmeste familie menes:

- Ektefelle, eller samboer med felles adresse i Folkeregisteret.
- Barn, stebarn, fosterbarn og svigerbarn.
- Foreldre, steforeldre, fosterforeldre og svigerforeldre.
- Søsken, svigerinner og svogere.
- Besteforeldre og barnebarn.
- Oldeforeldre og oldebarn.

6.8 HVA REISESYKE IKKE OMFATTER

Dekningene under Reisesyke omfatter ikke:

Vilkår for Reiseforsikring

- Utgifter som skyldes komplikasjon eller forverring av kjente sykdommer/lidelser dersom det etter en objektiv medisinsk vurdering var sannsynlig at komplikasjon eller forverring kunne oppstå i løpet av reisen.
- Utgifter som skyldes ordinære undersøkelser, kontroll eller annen rutinemessig behandling av kjente sykdommer/lidelser.
- Utgifter i forbindelse med en planlagt operasjon eller annen planlagt behandling på reise.
- Reiser som omfatter kur- eller rekreasjonsopphold.
- Utgifter til fortsatt behandling i utlandet når behandlende lege, i samråd med Frende/Falck Global Assistance anser det forsvarlig med hjemtransport til Norge.
- Behandling på privat sykehus/legekontor i Norge/Norden.
- Utgifter i forbindelse med graviditet, svangerskapsavbrytelse eller andre forhold i forbindelse med svangerskap fra og med den 36. svangerskapsuke.
- Utgifter til mat og drikke.
- Utgifter til tilkallelse når det allerede er bestemt at du i løpet av kort tid blir transportert hjem, eller hvis forsikrings-tilfellet inntreffer i hjemstedskommune eller du er innlagt på sykehus eller institusjon i hjemstedskommune.

Det samme gjelder sykdom eller skade som er oppstått i forbindelse med:

- Bruk/misbruk av alkohol, medisiner eller narkotiske stoffer.
- Slagsmål eller forbrytelse.
- Sport og idrett som gir forsikrede inntekt eller sponsormidler over 1 G pr. år.
- Motorsport med båt, vannjet, vannscooter, bil, motorsykkel, moped, snøscooter eller andre motorkjøretøyer.
- Kampsport som innebærer fullkontakt med slag eller spark, som boksing, karate og lignende.
- Serie og cupkamp i alle typer lagidrett når kampen er i regi av forbund eller krets (gjelder ikke bedriftsidrett).
- Basehopp.

Utgifter til lete- og redningsaksjoner omfattes ikke.

Utgifter som påløper etter at forsikrede er kommet tilbake til fast bopel i Norge omfattes ikke.

6.9 FRENDE MEDISINSK RÅDGIVNING

Frende medisinsk rådgivning er en informasjonstjeneste til deg som er syk og ønsker å vite om reiseforsikringen vil dekke en planlagt reise.

Om du kontakter Frende, vil du få snakke med sykepleiere/leger ved vår alarmsentral Falck Global Assistance. Disse er spesialister på reisemedisin, og kan gi deg råd og informasjon om:

- Sannsynligheten for forverring av sykdom på reisen, og om forsikringen vil dekke kostnader i den forbindelse,
- Forholdsregler du kan ta,
- Anbefalte reisemål og reisemål som frarådes deg.

7. KRIG, TERROR OG EVAKUERING

7.1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter skade eller tap så langt dette følger av punkt 3-6 ovenfor, dersom det bryter ut:

- Krig,
- Terrorhandling,
- Opprør eller andre alvorlige uroligheter

i utlandet når forsikrede allerede befinner seg i dette området. Dekningen gjelder i inntil 6 uker fra krig mv. brøt ut.

Dersom fortsatt opphold på ferie- eller oppholdsstedet vil innebære en overhengende fare for forsikredes liv eller helse pga. slike forhold som angitt ovenfor, eller ordre om evakuering er gitt av Det norske Utenriksdepartement (UD), dekker forsikringen rimelige og nødvendige merutgifter ved evakuering fra ferie- eller oppholdssted og til forsikredes faste bostedsadresse i Norge. Det samme gjelder om en naturkatastrofe eller epidemi/pandemi bryter ut eller finner sted mens forsikrede befinner seg i området.

Godkjenning fra Frende eller Falck Global Assistance skal innhentes på forhånd.

7.2 HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringen omfatter ikke skade eller tap inntruffet under krig, opprør, alvorlig uro eller epidemi i områder hvor det allerede er krig, opprør, alvorlig uro eller epidemi når forsikrede reiser inn i området/landet. Det samme gjelder når

Vilkår for Reiseforsikring

Det Norske Utenriksdepartement (UD) på reisetidstidspunktet fraråder innreise til området eller landet.

Merutgifter til evakuering omfattes ikke dersom:

- Forsikrede har reist inn i området etter at den aktuelle hendelse har oppstått.
- Utgiftene kan kreves erstattet fra andre i henhold til lov eller avtale, for eksempel transportør, reiseoperatør, hotell eller lignende.

8. KJÆLEDYR - VETERINÆRUTGIFTER

Forsikringen gjelder for kjæledyr som sikrede eier og som er med på reisen.

8.1. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter nødvendige og dokumenterte veterinærutgifter som skyldes akutt sykdom eller ulykkesskade som inntreffer på reise utenfor Norden med inntil kr 1.000 pr. skadetilfelle.

8.2. HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringen gjelder ikke for dyr som skal delta på utstillinger, i konkurranser eller som skal brukes i avl.

9. ERSTATNINGSOPPGJØR

Forsikringsavtalelovens § 6-1 gjelder ikke. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor. Tap som ikke omfattes av disse bestemmelser, kan ikke kreves erstattet.

9.1 SKADEMELDING

Ved skade eller sykdom skal sikrede snarest melde fra til Frende. Frende kan kreve skriftlig dokumentasjon av alle opplysninger som er nødvendig å behandle for å ta stilling til kravet.

- Overfall, ran, tyveri og innbrudd skal i tillegg meldes politi, reiseleder eller Falck Global Assistance.
- Transportskader skal umiddelbart meldes til transportør.
- Forsinkelse skal straks meldes til Frende.
- Sykdom og ulykke kan kreves bekreftet ved legeerklæring.

9.2. LOVLIG INTERESSE

Forsikringen omfatter bare lovlig interesse som kan verdsettes i penger.

9.3 EGENANDEL

Det trekkes ikke egenandel på reiseforsikringen i Frende, med unntak av særskilt egenandel i punkt 5.4.1 eller når egenandel er angitt i forsikringsbeviset.

9.4 UTBETALING AV ERSTATNING

Frende kan kreve alle utgifter dokumentert med originale legeattester, kvitteringer, reisedokumenter, bank- og kredittkortutskrifts o.l.

Frende kan betale utgifter til lege, sykehus og hjemtransport direkte til behandlingsinstitusjon eller transportør.

9.5 TING SOM KOMMER TIL RETTE

Kommer en gjenstand til rette etter at Frende har betalt erstatning, kan sikrede beholde gjenstanden mot å betale erstatningen tilbake. Ellers tilfaller gjenstanden Frende.

Vilkår for Reiseforsikring

10. REISEULYKKE

10.1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter ulykkesskade som rammer forsikret person under 80 år på reise, med de unntak og begrensninger som følger av disse vilkår, de generelle vilkår og Forsikringsavtaleloven (heretter FAL).

Med ulykkesskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig ytre fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som inntrer i forsikringstiden.

10.2 ULYKKE SOM FØRER TIL DØD

Dersom ulykkesskaden innen 1 år medfører forsikredes død, utbetales dødsfallserstatning.

Forsikringssummen ved død er kr 500.000 for voksne og kr 150.000 for barn inntil 21 år. Etter fylte 75 år er forsikringssummen kr 100.000.

Dersom invaliditetserstatning er betalt for samme skade, går denne til fradrag i dødsfallserstatningen.

Dødsfallerstatningen tilfaller forsikredes ektefelle eller samboer. Dersom forsikrede ikke etterlater seg ektefelle eller samboer, tilfaller erstatningen forsikredes barn. Dersom forsikrede ikke etterlater seg ektefelle, samboer eller barn, utbetales ingen erstatning. Ved dødsfall på barn, tilfaller erstatningen barnets foreldre. Dersom foreldrene er skilt eller separert, utbetales erstatningen til forsikringstakeren.

Som samboer på ulykkesdekningen regnes:

- Person som avdøde har levet sammen med i ekteskapslignende forhold hvis det i folkeregisteret framgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, eller
- Person som hadde felles barn og felles bolig med avdøde.

En person regnes likevel ikke som samboer dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås. En person regnes ikke som samboer lenger enn til det tidspunkt det foreligger samlivsbrudd, eller til det tidspunkt ovennevnte samboerdefinisjon ikke lenger er oppfylt.

10.3 ULYKKE SOM FØRER TIL INVALIDITET

Dersom ulykkesskaden har medført varig medisinsk invaliditet innen 3 år etter skadedagen, har forsikrede rett til invaliditetserstatning.

Forsikringssummen er kr 500.000 for voksne og kr 700.000 for barn inntil 21 år. Etter fylte 75 år er forsikringssummen kr 100.000.

Dør forsikrede av ulykken innen 1 år etter skadedagen, betales ikke invaliditetserstatning, men dødsfallserstatning.

Dør forsikrede uansett årsak mer enn 1 år etter at ulykkesskaden inntraff, utbetales invaliditetserstatning dersom det må antas at ulykkesskaden ville ha medført varig medisinsk invaliditet.

Erstatningen beregnes ut fra den invaliditet som antas å ville blitt den endelige dersom forsikrede hadde vært i live.

10.4 BEHANDLINGSUTGIFTER

Når forsikrede er medlem av Norsk Folketrygd, har forsikrede rett på dekning av behandlingsutgifter. Frende erstatter behandlingsutgifter som ikke kan kreves dekket av det offentlige helsevesen eller andre, med inntil 5 % av forsikringssummen for invaliditet. Frende erstatter rimelige og nødvendige utgifter til behandling som foretas i inntil 3 år etter ulykken.

Følgende behandlingsutgifter dekkes:

- Behandling hos lege og tannlege.
- Forbindingssaker, medisiner og protese foreskrevet av tannlege/lege.
- Fysikalsk eller kiropraktisk behandling foreskrevet av lege.
- Transportutgifter til lege, tannlege eller annen dekningsmessig behandling.

Vilkår for Reiseforsikring

- Ved tannskader på barn (under 18 år), erstattes utgifter til første permanente tannlegebehandling, bro, krone eller lignende selv om sluttbehandlingen må utsettes til senere enn 3 år etter skadedagen på grunn av alder. Oppgjør skjer i tilfelle innen 3 år etter skadedagen og på grunnlag av kostnadsoverslag fra tannlege eller tanntekniker. Det er en forutsetning at utgiftene ikke kan kreves erstattet av andre.

Følgende behandlingsutgifter dekkes ikke:

- Utgifter til tannskader som skyldes tygging eller biting.
- Utgifter til undersøkelse, behandling eller opptrening i private klinikker/helseinstitusjoner eller hos privatpraktiserende leger/behandlere uten offentlig refusjonsrett.
- Utgifter til hjelpemidler.

Utgifter til lete- og redningsaksjoner omfattes ikke.

10.5 SKADER SOM IKKE OMFATTES

10.5.1 UNNTAK FOR VISSE SYKDOMMER M.V.

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ulykkesskade som skyldes:
  - Sykdom, slag, infarkt, illebefinnende, bevisstløshet eller annen form for sykkelig tilstand.
  - Forgiftning forårsaket av mat, drikke eller nytelsesmiddel. Dette unntaket gjelder ikke for barn under 16 år.
  - Inntak av sovemidler, smertestillende eller narkotiske midler.
  - Medisinsk behandling eller undersøkelse eller inntak av medikamenter, med mindre behandlingen m.v. har sammenheng med ulykkesskade Frende svarer for.
2. Død eller invaliditet som skyldes:
  - Hjerte-/karsykdommer,
  - Kreft,
  - Artritt (betennelse i ledd), selv om en ulykkesskade er årsak til sykdommen(e).
3. Skade eller sykdom etter insektsstikk.
4. Sykdom forårsaket av HIV-infeksjon eller Hepatitt B virus.
5. Rygg- og nakkelidelser og rygg- og nakkesmerter med mindre lidelsen/smertene kan tilbakeføres til et røntgenologisk påvisbart brudd i ryggsøylen, og bruddet kan tilbakeføres til en ulykkeshendelse. Dette unntaket gjelder likevel ikke når forsikrede rettmessig befinner seg i eller på en motorvogn, eller utenfor denne når motorvognen er den direkte årsak til skaden.
6. Selvmord eller forsøk på selvmord, med mindre kravstiller kan sannsynliggjøre at selvmordet eller forsøket på selvmord skyldes en akutt sinnforvirring forårsaket av en ytre årsak.
7. Sjokk eller andre psykiske skader. Likevel dekkes slik skade dersom diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, punkt F43.1 (PTSD) er oppfylt, og sjokkskaden er en følge av en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig medisinsk invaliditet.

10.5.2 UNNTAK FOR VISSE AKTIVITETER

Forsikringen omfatter ikke ulykke forårsaket under utøvelse av følgende aktiviteter:

- Sport og idrett som gir forsikrede inntekt eller sponsormidler over 1 G pr år.
- Motorsport med båt, vannjet, vannscooter, bil, motorsykel, moped, snøscooter eller andre motorkjøretøyer.
- Kampsport som innebærer fullkontakt med slag eller spark, som boksing, karate og lignende.
- Serie- og cupkamp i alle typer lagidrett når kampen er i regi av forbund eller krets (gjelder ikke bedriftsidrett).
- Basehopp.

10.5.3 UNNTAK FOR SLAGSMÅL OG FORBRYTELSE

Forsikringen omfatter ikke ulykkesskade ved deltakelse i en forbrytelse, motstand mot pågripelse eller utøvelse av annen "ulovlig interesse". Det samme gjelder ulykkesskade som pådras under slagsmål. Unntaket for slagsmål gjelder ikke barn under 16 år.

10.6. ERSTATNINGSOPPGJØR VED ULYKKE

10.6.1 SKADEMELDING

Den som mener å ha et krav mot Frende etter et ulykkestilfelle, skal snarest melde fra til Frende.

Vilkår for Reiseforsikring

10.6.2 BEHANDLINGEN AV ERSTATNINGSKRAV

Alle utgifter som kreves erstattet skal dokumenteres med originale kvitteringer.

Det kan bare kreves erstatning for utgifter som overstiger det som kan kreves fra annet hold.

10.6.3 BEREGNING AV INVALIDITETSERSTATNING

Invaliditetserstatning beregnes på grunnlag av den livsvarige medisinske invaliditet som ulykken har forårsaket.

Erstatning kan tidligst kreves 1 år etter skadedagen. Dersom invaliditetsgraden kan forandre seg, kan endelig oppgjør utsettes i inntil 3 år etter skadedagen. Oppgjøret skal da basere seg på hva som må antas å bli den livsvarige medisinske invaliditeten ut fra tilstanden på 3-årsdagen.

Invaliditetsgraden fastsettes iht. forskrift av 21. April 1997 med veiledning, og av lege valgt av Frende.

Dersom en kroppsdel eller et organ tidligere var delvis brukbart, gjøres det fradrag når invaliditetsgraden bestemmes. Tap av eller skade på kroppsdel eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykken inntraff, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

Når det kan antas at sykelig tilstand, disposisjon eller mèn sammen med ulykkesskaden har medvirket til forsikredes invaliditet, reduseres erstatningen i forhold til den betydning den sykelige tilstanden, disposisjonen eller det tidligere mèn har hatt for invaliditeten.

Ved 100 % invaliditet utbetales forsikringssummen som fremgår av forsikringsbeviset. For delvis invaliditet utbetales en forholdsmessig del av forsikringssummen. Samlet erstatning for en og samme ulykkesskade kan høyst bli 100 % av forsikringssummen.

Det trekkes ingen egenandel på Frenedes reiseulykkesforsikring.

11. ANSVAR

11.1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter rettslig erstatningsansvar som sikrede i egenskap av privatperson pådrar seg for skade på annens person eller ting, når skaden voldes på reise utenfor Norden.

Forsikringen omfatter skader konstatert i forsikringstiden.

Med personskade forstås skade, sykdom eller død påført en annens person. Med tingskade forstås tap av eller fysisk skade påført en annens ting (herunder dyr og fast eiendom). Økonomisk tap påført tredjemann som følge av den fysiske skaden Frende erstatter, vil også være dekket. Skade anses konstatert når den objektivt sett er inntruffet.

Forsikringen dekker det økonomiske tap sikrede i henhold til gjeldende erstatningsrett kan bli pålagt å erstatte.

11.2. HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ansvar ved forsettlig handling eller unnlattelse.
2. Ansvar som har sammenheng med sikredes yrke eller ervervsvirksomhet, herunder styreansvar.
3. Ansvar som eier, fører eller bruker av motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri, båt, vannjet, luftfartøy, trav eller galopphest.
4. Ansvar for skade oppstått ved graving, sprengning, peling, spunting, riving, ras, jordforskyvning, dambrudd eller setning i grunnen.
5. Ansvar overfor sikredes familie. Med familie menes sikredes ektefelle, sikredes og ektefelles besteforeldre, foreldre, steforeldre, fosterforeldre, svigerforeldre, søsken, barn, stebarn, fosterbarn og barnebarn samt deres ektefeller. Samboere likestilles med ektefeller. Med samboere menes personer med felles husholdning som lever i et ekteskaplignende forhold, og som ifølge Folkeregisteret har samme bopel. Familieforholdet når skaden voldes, skal legges til grunn.
6. Ansvar overfor selskap hvor sikrede eller sikredes familie har styreverv, er daglig leder i, eller eier minst 50 % av aksjene i, på det tidspunkt den skadevoldende begivenhet fant sted.

Vilkår for Reiseforsikring

7. Ansvar for skade på sikredes andel av ting som eies i fellesskap.
8. Ansvar for visse personlige krenkinger, oppreisning, ærekrenking, og krenking av privatlivets fred, jf. Skadeserstatningslovens §§ 3-3, 3-5 og 3-6, eller for båter, gebyrer eller lignende.
9. Ansvar for skade på ting (herunder fast eiendom eller dyr) som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på sikredes vegne bruker, leier, låner eller har mottatt til forvaring.
10. Ansvar som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti, herunder ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress.
11. Ansvar som sikrede pådrar seg ved forurensning jf. Forurensningslovens § 6. Likevel dekkes sikredes ansvar dersom årsaken til skaden er plutselig og uforutsett. Forurensning som skyldes korrosjon, tæring, eller andre gradvise prosesser, regnes ikke som plutselig og uforutsett.
12. Ansvar for skade på ting forårsaket av sopp og råte, eller på grunn av langsom inntrengning av fuktighet.

11.3. BEHANDLING AV ERSTATNINGSKRAV

Erstatningskrav som reises mot sikrede, eller som forventes å bli reist, skal snarest meldes til Frende.

Sikrede må ikke påta seg erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav uten Frendes godkjenning.

Dersom kravet overstiger egenandelen og ansvaret omfattes av forsikringen, behandler Frende saken og erstatningsspørsmålet.

Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnlattelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, skal regnes som ett skadetilfelle og reguleres av vilkårene på det tidspunkt da første skade konstateres. Har flere sikrede medvirket til en skade, regnes også dette som ett skadetilfelle.

Sikrede plikter for egen regning:

- Å gi Frende alle opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for sikrede og som Frende trenger for å vurdere ansvar og utbetale erstatning.
- Å utføre de undersøkelser Frende finner nødvendig.
- Å møte ved forhandlinger eller rettergang.

11.4 FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

Forsikringssummen er kr 15 millioner pr. skadetilfelle og samlet pr. år. Det er ingen egenandel.

11.5 UTBETALING AV ERSTATNING

Selv om forsikringssummen overskrides, betales de kostnader som på forhånd er godkjent av Frende, samt renter av idømt erstatningsbeløp som omfattes av forsikringen.

Dersom erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er Frende villig til å ordne en sak i minnelighet eller betale kravet, dekkes ikke videre utgifter ved tvisten.

Frende har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

12. RETTSHJELP

12.1. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter utgifter til rettshjelp når sikrede er part i tvist i egenskap av privatperson, og tvisten springer ut av forhold oppstått på reise utenfor Norden.

Tvisten må ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Rettshjelputgifter dekkes ikke dersom tvistegrundet forelå ved forsikringens ikrafttreden.

Tvist anses oppstått når et fremsatt krav er muntlig eller skriftlig helt eller delvis bestridt, eller dersom motparten ikke har tatt stilling til kravet innen rimelig tid.

Vilkår for Reiseforsikring

En tvist er ikke å anse som flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saksanlegg.

Forsikringen omfatter tvist som kan føres for de alminnelige domstoler. Ved tvist som etter lov eller avtale skal avgjøres ved voldgift, dekkes rettshjelp i den utstrekning dette ville vært dekket for de alminnelige domstoler.

Dersom saken føres for særdomstol, jf. Domstolsloven § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel rettshjelpgifter.

12.2 FØLGENDE UTGIFTER OMFATTES

Ved en rettsbehandling omfatter forsikringen rimelige og nødvendige rettshjelpsutgifter til advokat, registrert rettshjelper jf. Domstolovens § 218, retten, advokatmekler godkjent av advokatforeningen og sakkyndige.

Ved hovedforhandling og bevisopptak, dekkes også utgifter til vitner.

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare dersom utgiftene på forhånd er godkjent av Frende.

Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag i erstatningen. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

Inngås det forlik som innebærer at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra Frende dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten slik godkjennelse fra Frende, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fratrukk i erstatningen.

12.3. HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringen omfatter ikke:

1. Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv, herunder styreoppdrag.
2. Tvist som gjelder fast eiendom, eller tvist i egenskap av eier av fast eiendom.
3. Tvist som har sammenheng med separasjon skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, omstøtelse, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
4. Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, jf. Tvangsfullbyrdelseslovens § 2-1, bortsett fra tvist i husleieforhold knyttet til forsikret bolig.
5. Tvist som gjelder veksel sak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
6. Straffesak, ærekrenkelsesak og erstatningskrav i slike saker når sikrede er mistenkt, siktet eller saksøkt.
7. Tvist om erstatning etter Skadeserstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkinger), § 3-5 b (oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
8. Tvist som gjelder forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når klageadgang er fullt utnyttet. Utgifter pådratt før søksmål ble reist, dekkes ikke.
9. Tvist som gjelder motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri, båt, vannjet, vannscooter, luftfartøy, trav eller galopphest, herunder når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slike ting eller dyr.
10. Tvist om oppholds- eller arbeidstillatelse.
11. Tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige.
12. Tvist mellom sameiere.
13. Utgifter pådratt før tvist er oppstått, og utgifter dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.

12.4. FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100.000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjepsforsikring i forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjepsdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap. Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen.

Frendes ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av Frende på forhånd.

Det er ingen egenandel.

Vilkår for Reiseforsikring

12.5. ERSTATNINGSOPPGJØR

Vil sikrede kreve å få dekket utgifter til juridisk bistand under rettshjelpsforsikring, skal kravet meldes til Frende uten ugrunnet opphold, og senest ett år etter at advokat er engasjert. Kravet skal meldes skriftlig.

Meldefristen ved tvist som gjelder offentlige forvaltningsvedtak, regnes fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet. Ved tvister som alene hører inn under en særdomstol, regnes meldefristen fra det tidspunkt hvor saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted er egnet for oppdraget. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan Frende kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp, og bærer selv omkostninger som ikke anses rimelige og nødvendige. Før saksanlegg dekker forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner. Etter saksanlegg dekkes utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende utført, jf. Tvistelovens § 20-5.

Frende kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen.

Sikrede skal informere Frende om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har Frende den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Før endelig oppgjør foretas, kan Frende kreve dokumentert at egenandel er betalt. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

Frende kan kreve at sikrede forelegger spørsmål om salær til egen advokat for retten i henhold til Tvistelovens § 3-8. Salær avregnes maksimalt 2 ganger i året overfor advokaten.

13. VEGGEDYR- OG KAKERLAKKFORSIKRING

I tillegg til vilkårene i punkt 13 gjelder Frendes generelle vilkår. Forsikringen er dekket gjennom Norsk Hussopp Forsikring, som foretar skadeoppgjør.

13.1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for den som er angitt i forsikringsbeviset - sikrede. Bokollektiv og leietakere er unntatt dekning.

13.2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder på sikredes faste bolig i Norge, som er nevnt i forsikringsbeviset, forsikringsstedet.

13.3. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter bekjempelse av veggedyr og kakerlakker.

13.4. FORSIKRINGEN DEKKER

Bekjempelse av veggedyr og kakerlakker begrenset til kr 50.000 pr. skade.

Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Selskapet avgjør hvilken metode som skal benyttes for å oppnå en reduksjon eller utryddelse. Selskapet avgjør om avdekning eller tilkomstarbeider er nødvendig for bekjempelsen.

13.5 FORSIKRINGEN DEKKER IKKE

1. Skade eller skjemmende utseende på innbo og løsøre.
2. Bekjempelse av aktivitet som startet før avtalen begynte å løpe og heller ikke bekjempelse av aktivitet etter at forsikringen har opphørt, selv om aktiviteten startet i forsikringstiden.
3. Kostnader med bekjempelse uten på forhånd ha innhentet samtykke fra Norsk Hussopp Forsikring.
4. Kostnader til kontroll, vedlikehold og forbedringer samt behandling av forebyggende karakter.
5. Fjerning av døde skadeinsekter og preparater etter bekjempelse.

Vilkår for Reiseforsikring

6. Følgeskader eller indirekte tap, som fraflytting, tapte leieinntekter, skade på person, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner og lignende.

13.6. SKADEOPPGJØR

FAL § 6-1 gjelder ikke. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor. Eventuelt tap som ikke omfattes av disse bestemmelser, kan ikke kreves erstattes.

13.6.1. SKADEMELDING

Skade skal meldes til Norsk Hussopp Forsikring uten ugrunnet opphold. Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt Norsk Hussopp Forsikring innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jf. FAL § 8-5.

13.7. EGENANDEL

Det trekkes ikke egenandel på reiseforsikringen i Frende, med mindre egenandel er angitt i forsikringsbeviset.

13.8. SIKKERHETSFORSKRIFTER

Sikkerhetsforskrifter er aktsomhetsregler fastsatt for å forebygge eller begrense skade. Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid er overholdt. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller unnlatt å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. FAL § 4-8.

1. Sikrede har en plikt til å etterse og vedlikeholde forsikret eiendom. Rehabilitering og utskifting av bygningsdeler eller tekniske installasjoner forutsettes gjort iht. forventet levetid. Sikrede plikter også å følge de pålegg selskapet gir om vedlikehold og utbedring av mangler. Arbeider skal utføres uten ugrunnet opphold i henhold til offentlige forskrifter, og ved hjelp av kvalifiserte fagfolk.
2. Sikrede plikter å legge forholdene til rette eller etterkomme instruksjoner slik at skadedyrbekjemper får utført inspeksjon eller bekjempelse i forsikret bygning på en effektiv måte innenfor ordinær arbeidstid.

13.9. ANDRE BESTEMMELSER OM FORSIKRINGSAVTALEN

Forhold i forsikringstiden.

1. Norsk Hussopp Forsikring har til enhver tid rett til å besiktige bygning. Besiktigelsen skjer uten kostnad for sikrede. Besiktigelsesrapporten er til Norsk Hussopp Forsikrings eget bruk. Den er ikke å anse som noen garanti for at det ikke finnes mangler eller skader.
2. Norsk Hussopp Forsikring kan etter utført besiktigelse la være å fornye forsikringen ved første forfall. Dette med bakgrunn i at bygningen risikomessig ikke egner seg for forsikring.

VIKTIGE BETINGELSER

14. FORUTSETNINGER OG SIKKERHETSFORSKRIFTER

Erstatning etter reiseforsikringen er betinget av at Frende har fått oppgitt riktige opplysninger om den risiko som er forsikret og at sikkerhetsforskriftene er overholdt.

14.1 RIKTIGE RISIKOOPPLYSNINGER

I forsikringsbeviset for reiseforsikring fremgår det hvilke opplysninger Frende har lagt til grunn for vår risikovurdering og prisberegning. Det er derfor svært viktig at du sjekker at opplysningene vi har lagt til grunn stemmer. Dersom opplysningene ikke er riktige, må du snarest ta kontakt med oss slik at vi kan korrigere forsikringen. Det samme gjelder om det skjer endringer som gjør at opplysningene ikke lenger stemmer.

Dersom opplysningene vi har lagt til grunn for vår prisberegning ikke er riktig, vil Frenedes ansvar ved en skade reduseres forholdsmessig. Erstatningen vil i slike tilfeller bli redusert til det som svarer til forholdet mellom den prisen som er betalt og den prisen som skulle vært betalt. Gjelder det opplysninger av vesentlig betydning for vår risikovurdering eller

Vilkår for Reiseforsikring

opplysningssvikten av andre grunner er grov, kan erstatningen falle helt bort, og forsikringen sies opp, jf. FAL §§ 4-2 og 4-3.

14.2 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Det er viktig at du gjør det du kan for å unngå skade. Nedenfor finner du sikkerhetsforskrifter som beskriver hva du skal gjøre for å unngå skade. Brudd på disse sikkerhetsforskriftene kan føre til at retten til erstatning faller bort eller blir redusert, jf. FAL § 4-8.

For reiseforsikringen gjelder følgende sikkerhetsforskrifter:

Avbestilling

1. Avbestilling må meddeles reisearrangør, transportør, hotell, utleier eller reisebyrå straks det er klart at reise eller opphold ikke vil bli gjennomført.

Tilsyn og sikring av reisegods

2. Sikrede skal alltid holde tilsyn med sitt reisegods og passe på at ingen gjenstander blir gjenglemte.
3. Reisegods som sikrede ikke bærer med seg, skal alltid oppbevares på en forsvarlig måte. Stedet hvor reisegodset oppbevares skal alltid lukkes og låses før det forlates. Nøkler og koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende. Vinduer og andre åpninger skal være helt lukket og låst.
4. Kontanter, pass, klokker, smykker, ringer, perler, edelstener og edelt metall skal aldri etterlates i kjøretøy, campingvogn, båt, telt, eller i rom som andre enn sikrede eller sikredes nære reisefølge har adgang til. Kontanter, pass, klokker, smykker, ringer, perler, edelstener, edelt metall og billetter skal sikrede enten bære på seg eller oppbevare i låst safe, og nøkkel eller kode skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.
5. Reisegods skal ikke etterlates i eller på motorvogn, campingvogn, båt eller telt fra kl. 00.00 til kl. 06.00.
6. Reisegods skal pakkes, merkes og sikres slik at det tåler den aktuelle transport. Gjenstander som medbringes i kano eller kajakk må pakkes i vanntett og flytende emballasje. Kontanter, pass, klokker, smykker, ringer, perler, edelstener, edelt metall, elektroniske gjenstander med tilbehør, flasker, glass, briller, og bederlige varer skal ikke sendes som ekspedert bagasje. Transportørens gjeldende bestemmelser om bagasjens innhold og pakking, og meldeplikt ved tap/skade skal overholdes.

Reisesyke og ulykke

7. Ved sykdom/skade må forsikrede snarest søke lege og følge legens anvisninger. Når utgiftene antas å overstige kr 5.000, samt ved behov for sykehusopphold, skal Frende eller Falck Global Assistance straks underrettes. Ved sengeleie utenom sykehus som forventes å vare mer enn 5 døgn, skal Frende eller Falck Global Assistance varsles.
8. Ved dykking må forsikrede ha gyldig sportsdykkersertifikat etter internasjonal standard (PADI, CMAS, NAUI) for den aktuelle dybde.
9. Erstatning av veterinærutgifter forutsetter at dyret er ID-merket og vaksinert i henhold til det regelverk som gjelder i det land man reiser til.

14.3 GROV UAKTSOMHET

Har sikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan Frendes ansvar settes ned eller falle bort, jf. Forsikringsavtalelovens § 4-9 og § 13-9.

14.4 IDENTIFIKASJON (jf. FAL § 4-11)

Identifikasjon betyr at handlinger eller unnlattelse fra sikredes ektefelle, som bor sammen med sikrede, eller fra personer som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold, får samme virkning for sikredes rettigheter etter forsikringen som om handlingene eller unnlattelsene var foretatt av sikrede selv.

15. FRIST FOR Å MELDE KRAV

Ved alle skader må du kontakte Frende så snart som mulig, og senest innen ett år etter at du fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jf. FAL §§ 8-5 og 18-5.